

Statystyka

Rafał Szyński 259380, Kajetan Leszak 259321

2024-06-04

1 Wstęp

Do wykonywania projektu będziemy używać dwóch bibliotek:

- *ggplot2* - biblioteka do rysowania wykresów
- *dplyr* - biblioteka do manipulowania danymi (np. filtrowanie, grupowanie itp.)

```
library(ggplot2)
library(dplyr)
```

Uwaga: Jeśli komendy nie działają należy pobrać poszczególne biblioteki używając komendy `install.packages("packageName")` w konsoli.

2 Opis baza danych

Baza `credit_card.xls` pochodzi z eportalu. Zawiera ona dane o użytkownikach kart kredytowych oraz wykonywanych przez nich transakcjach.

Baza posiada 26280 rekordów opisane przez 13 kolumn, które mówią nam o:

- *custid* - id indywidualnego klienta
- *date_birth* - data urodzenie danego klienta
- *birth_year* - rok urodzenia danego klienta
- *gender* - płeć danego klienta (dostępne opcje: Female, Male)
- *card* - typ używanej karty kredytowej (dostępne opcje: Mastercard, Visa, American Express, Discover, Other)
- *card_data* - data utworzenia karty kredytowej
- *card_year* - rok utworzenia karty kredytowej
- *month* - miesiąc w którym karta została użyta (dostępne opcje: January, February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December)
- *quarter* - kwartał w którym karta została użyta (dostępne opcje: Q1, Q2, Q3, Q4)
- *year* - rok w którym karta została użyta
- *type_trans* - rodzaj dobra, które zostało zakupione (dostępne opcje: Entertainment, Grocery, Retail, Travel, Other)
- *items* - ilość kupionego dobra
- *spent* - wartość kupionego dobra

```
data <- read.csv2("credit_card.xls");
dim(data) # Rozmiary bazy danych [wiersze x kolumny]
```

```
## [1] 26280    13
```

```
colnames(data) # Wypisanie nazw kolumn
```

```
## [1] "custid"      "date_birth"  "birth_year"  "gender"      "card"
```

```
## [6] "card_date" "card_year" "month"      "quarter"    "year"
## [11] "type_trans" "items"      "spent"
```

```
summary(data) # Podstawowe statystyki z każdej kolumny
```

```
##      custid      date_birth      birth_year      gender
## Length:26280      Length:26280      Min.   :1929      Length:26280
## Class :character      Class :character      1st Qu.:1946      Class :character
## Mode  :character      Mode  :character      Median :1960      Mode  :character
##                                     Mean   :1960
##                                     3rd Qu.:1975
##                                     Max.   :1990
##      card      card_date      card_year      month
## Length:26280      Length:26280      Min.   :1991      Length:26280
## Class :character      Class :character      1st Qu.:1999      Class :character
## Mode  :character      Mode  :character      Median :2002      Mode  :character
##                                     Mean   :2002
##                                     3rd Qu.:2005
##                                     Max.   :2009
##      quarter      year      type_trans      items
## Length:26280      Min.   :2007      Length:26280      Min.   : 0.000
## Class :character      1st Qu.:2007      Class :character      1st Qu.: 0.000
## Mode  :character      Median :2008      Mode  :character      Median : 2.000
##                                     Mean   :2008
##                                     3rd Qu.:2008
##                                     Max.   :2008
##                                     Mean   : 2.359
##                                     3rd Qu.: 4.000
##                                     Max.   :13.000
##      spent
## Min.   : 0.0
## 1st Qu.: 0.0
## Median :141.8
## Mean   :196.3
## 3rd Qu.:311.3
## Max.   :1439.4
```

```
glimpse(data) # Przykładowe dane, które występują w każdej kolumnie
```

```
## Rows: 26,280
## Columns: 13
## $ custid      <chr> "8257-BKBEDP-MRF", "8257-BKBEDP-MRF", "8257-BKBEDP-MRF", "8~
## $ date_birth <chr> "12/15/1961", "12/15/1961", "12/15/1961", "12/15/1961", "12~
## $ birth_year <int> 1961, 1961, 1961, 1961, 1961, 1961, 1961, 1961, 1961, 1961,~
## $ gender      <chr> "Female", "Female", "Female", "Female", "Female", "Female",~
## $ card         <chr> "Mastercard", "Mastercard", "Mastercard", "Mastercard", "Ma~
## $ card_date   <chr> "8/9/2003", "8/9/2003", "8/9/2003", "8/9/2003", "8/9/2003",~
## $ card_year   <int> 2003, 2003, 2003, 2003, 2003, 2003, 2003, 2003, 2003, 2003,~
## $ month        <chr> "January", "January", "January", "January", "January", "Jan~
## $ quarter     <chr> "Q1", "Q1", "Q1", "Q1", "Q1", "Q1", "Q1", "Q1", "Q1", "Q1",~
## $ year         <int> 2007, 2007, 2007, 2007, 2007, 2008, 2008, 2008, 2008, 2008,~
## $ type_trans  <chr> "Grocery", "Retail", "Entertainment", "Travel", "Other", "G~
## $ items        <int> 2, 9, 1, 3, 8, 5, 10, 0, 1, 3, 5, 9, 0, 1, 3, 0, 9, 0, 4, 4~
## $ spent        <dbl> 167.81, 809.87, 111.09, 579.10, 409.63, 281.34, 1011.05, 0.~
```

3 Wyliczenie podstawowych statystyk

Do obliczenia podstawowych statystyk używa się funkcji `summary()`, która wylicza:

- *Min.* - Wartość minimalną
- *1st Qu.* - Wartość pierwszego kwartyłu (25% wyników jest poniżej tej wartości)
- *Median* - Wartość mediany
- *Mean* - Wartość średnia
- *3rd Qu.* - Wartość trzeciego kwartyłu
- *Max.* - Wartość maksymalną (75% wyników jest poniżej tej wartości)

```
summary(data$items) # Podstawowe statystyki dla kolumny items
```

```
##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
##    0.000  0.000   2.000   2.359   4.000   13.000
```

```
summary(data$spent) # Podstawowe statystyki dla kolumny spent
```

```
##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.
##      0.0     0.0   141.8   196.3   311.3   1439.4
```

Interpretacja wyników:

- Pierwszy kwartył jest równy zero dla obu przypadków co oznacza że więcej niż 25% wyników jest równa zero

4 Wykresy

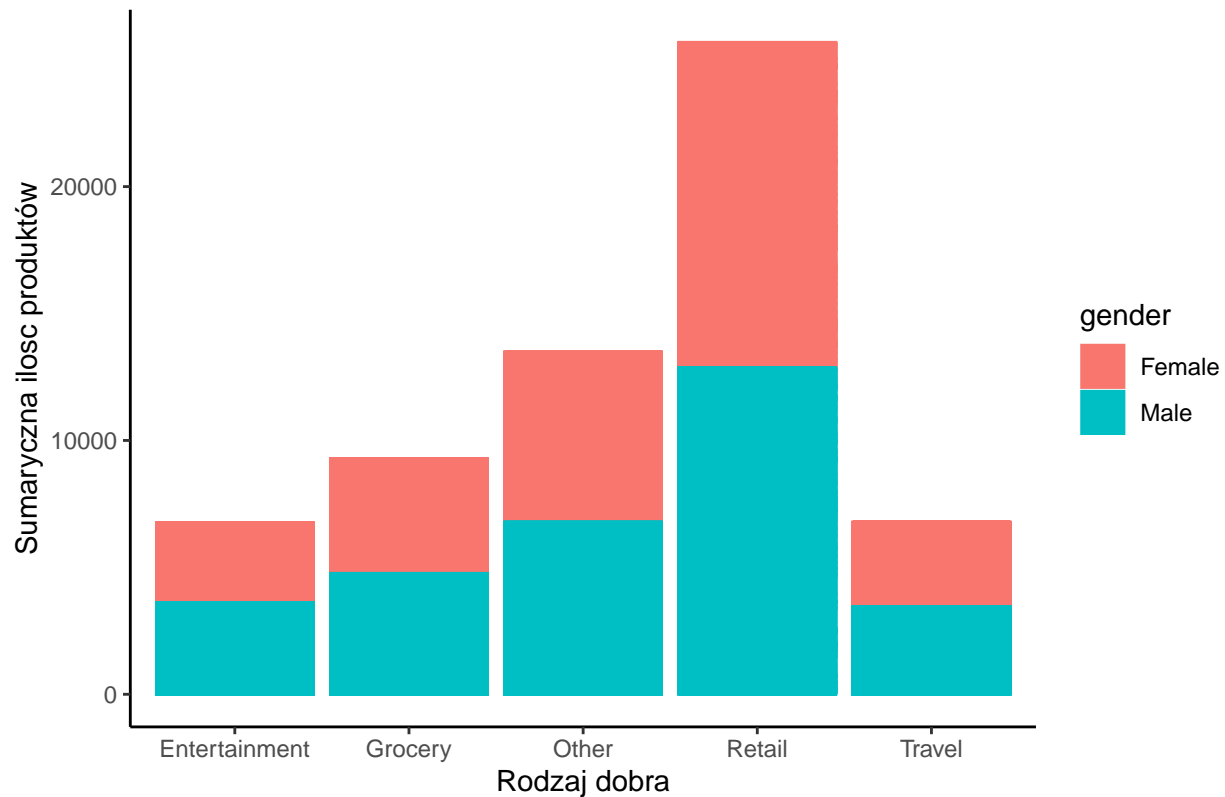
4.1 Wykres słupkowy

Problem:

Jak dużo konkretnego dobra (z kolumny *type_trans*) jest kupowane w zależności od płci.

```
ggplot() + # Podstawa do rysowania wykresu
  geom_bar( # Wykres słupkowy
    data=data, # Używane dane do rysowania
    # Określanie jakie dane są na konkretnej osi
    # (x - typ dobra, y - sumaryczna ilość,
    # color i fill = podział względem płci)
    aes(x=type_trans, y=items, color=gender, fill=gender),
    stat="identity" # Zlicza sumaryczną ilość dobra
  ) +
  labs( # Podpisy na wykresie
    title="Wykres słupkowy dla zakupu rodzaju dobra w zależności od płci",
    x="Rodzaj dobra",
    y="Sumaryczna ilość produktów"
  ) +
  theme_classic() # Ustawianie klasycznego wyglądu wykresu
```

Wykres słupkowy dla zakupu rodzaju dobra w zależności od płci

Interpretacja wyników:

- Kobiety kupują więcej dóbr niż mężczyźni
- Najwięcej transakcji występuje w sprzedaży detalicznej
- Najmniej transakcji jest na podróże

4.2 Wykres liniowy

Problem:

Jaki jest sumaryczny wydatek danego użytkownika (8257-BKBEDP-MRF) względem czasu (podział na rok i miesiąc)

```
# Filtruujemy wszystkie dane pierwszego użytkownika
user_data <- data[data$custid == "8257-BKBEDP-MRF",]

month_numeric <- c("January",
                   "February",
                   "March",
                   "April",
                   "May",
                   "June",
                   "July",
                   "August",
                   "September",
                   "October",
                   "November",
                   "December")
```

```

# Zamiana miesiąca z słowa na liczbę np. January=1
month <- match(user_data$month, month_numeric)

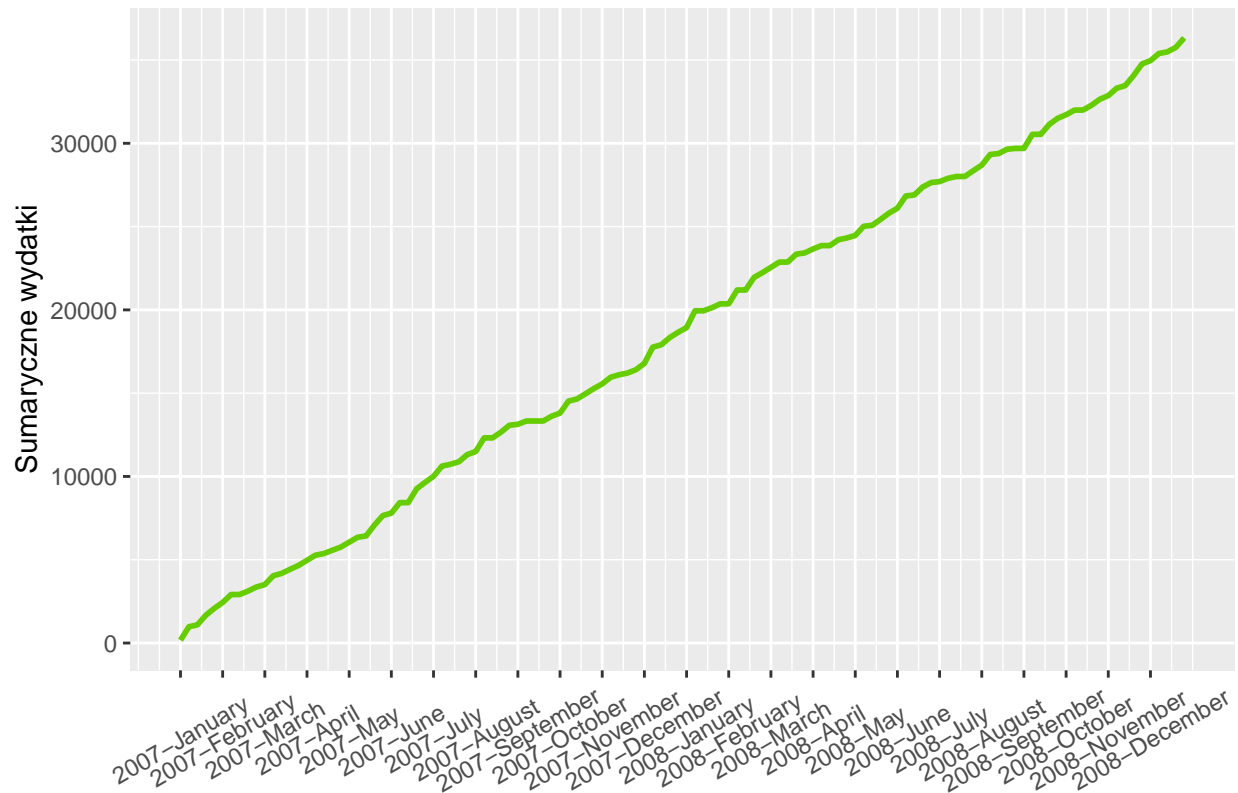
user_date_spent = data.frame(
  year = user_data$year,
  month = month,
  spent = user_data$spent
)

# Sortowanie po roku i miesiącu
sorted_user <- user_date_spent[order(user_date_spent$year, user_date_spent$month),]
# Sumaryczny wektor wydatków
sorted_user$spent <- cumsum(sorted_user$spent)
data_length <- length(sorted_user$spent)

ggplot() +
  geom_line( # Wykres liniowy
    data=sorted_user,
    aes(x = seq(from=1, to=data_length), y = spent),
    color = "chartreuse3",
    linewidth = 1
  ) +
  scale_x_continuous( # Przygotowanie podpisów osi x
    breaks=seq(from=1, to=data_length, by=5),
    labels=c(
      paste(rep(2007, 12),
        month_numeric,
        sep="-"),
      paste(rep(2008, 12),
        month_numeric,
        sep="-"))
    ) +
  labs(
    title = "Wydatki użytkownika 8257-BKBEDP-MRF względem czasu",
    x = NULL,
    y = "Sumaryczne wydatki"
  ) +
  # Ustawienie wyglądu osi X aby był obrócony o 30 stopni
  theme(axis.text.x = element_text(angle = 30, hjust = 0.5, vjust = 0.5))

```

Wydatki użytkownika 8257-BKBEDP-MRF względem czasu

Interpretacja wyników:

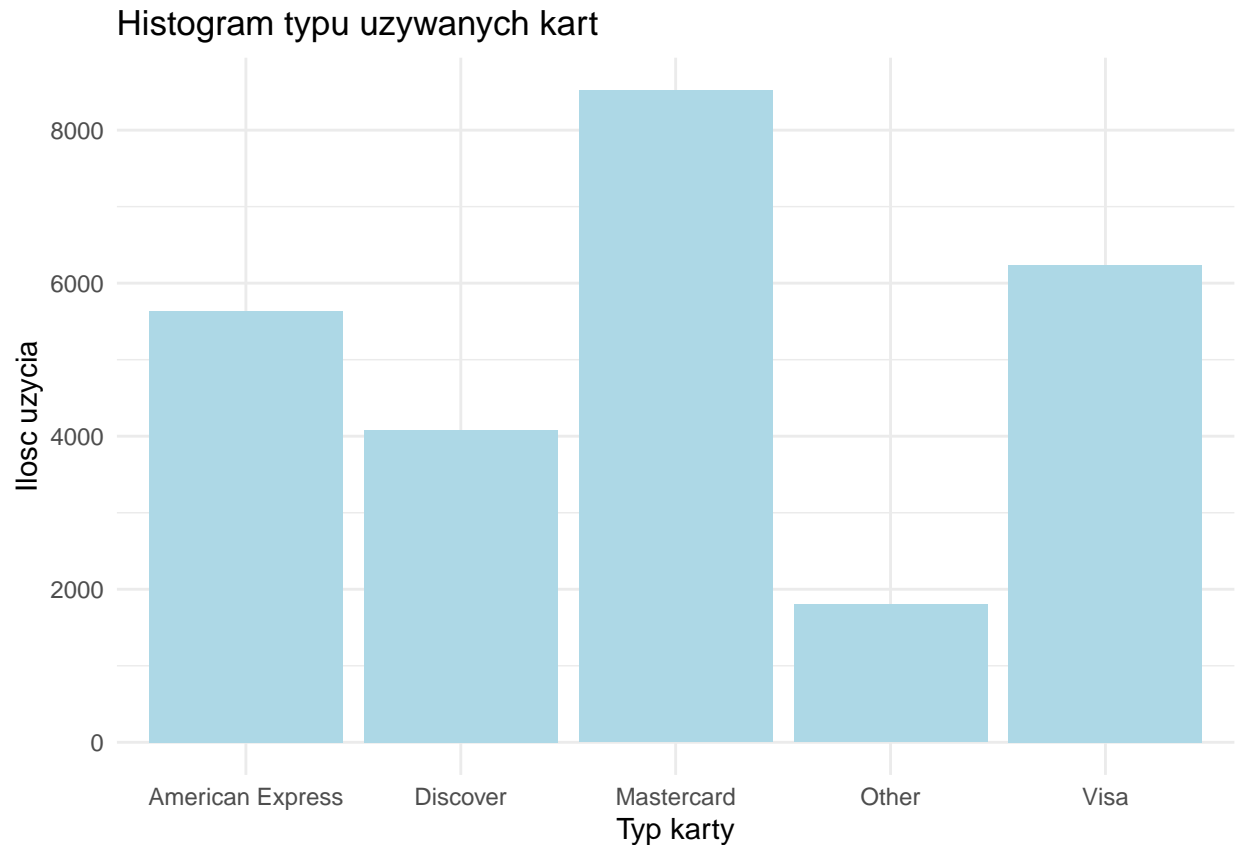
- Użytkownik sumarycznie wydał 36330.45
- Użytkownik używał karty tylko przez 2 lata
- Wydatki użytkownika są w miarę stałe (wykres ten jest używany do regresji linowej [ostatni podpunkt projektu], w którym możemy sprawdzić jak bardzo wydatki odstają od stałych)
- Robiąc pochodną wykresu, można określić miesiąc w którym użytkownik wydał najwięcej: $\max\left(\frac{d}{dx}f(x)\right)$

4.3 Histogram

Problem:

Jaki typ karty jest najczęściej używany.

```
ggplot() +  
  geom_histogram( # Histogram  
    data=data,  
    aes(x=card),  
    stat="count", # Zliczanie wystąpień  
    fill="lightblue") +  
  labs(  
    title = "Histogram typu używanych kart",  
    x = "Typ karty",  
    y = "Ilość użycia"  
  ) +  
  theme_minimal() # Motyw minimalistyczny
```


Interpretacja wyników:

- Najczęściej używaną kartą jest Mastercard.

4.4 Inne wykresy

Wykres gęstości i pudełko-wąsy są używane w dalszej części projektu.

5 Obserwacje odstające

Będziemy obserwować wydatki osób w zależności od ich wieku

5.1 Przygotowanie danych

```
user_data =  
data.frame(year=data$birth_year, spent=data$spent) %>%  
group_by(year) %>%  
summarize(  
  total_spent=sum(spent),  
  q1 = quantile(spent, 0.25),  
  median = median(spent),  
  q3 = quantile(spent, 0.75),  
  lower_whisker = max(min(spent), q1 - 1.5 * (q3 - q1)),  
  upper_whisker = min(max(spent), q3 + 1.5 * (q3 - q1)),  
  mean = mean(spent),
```

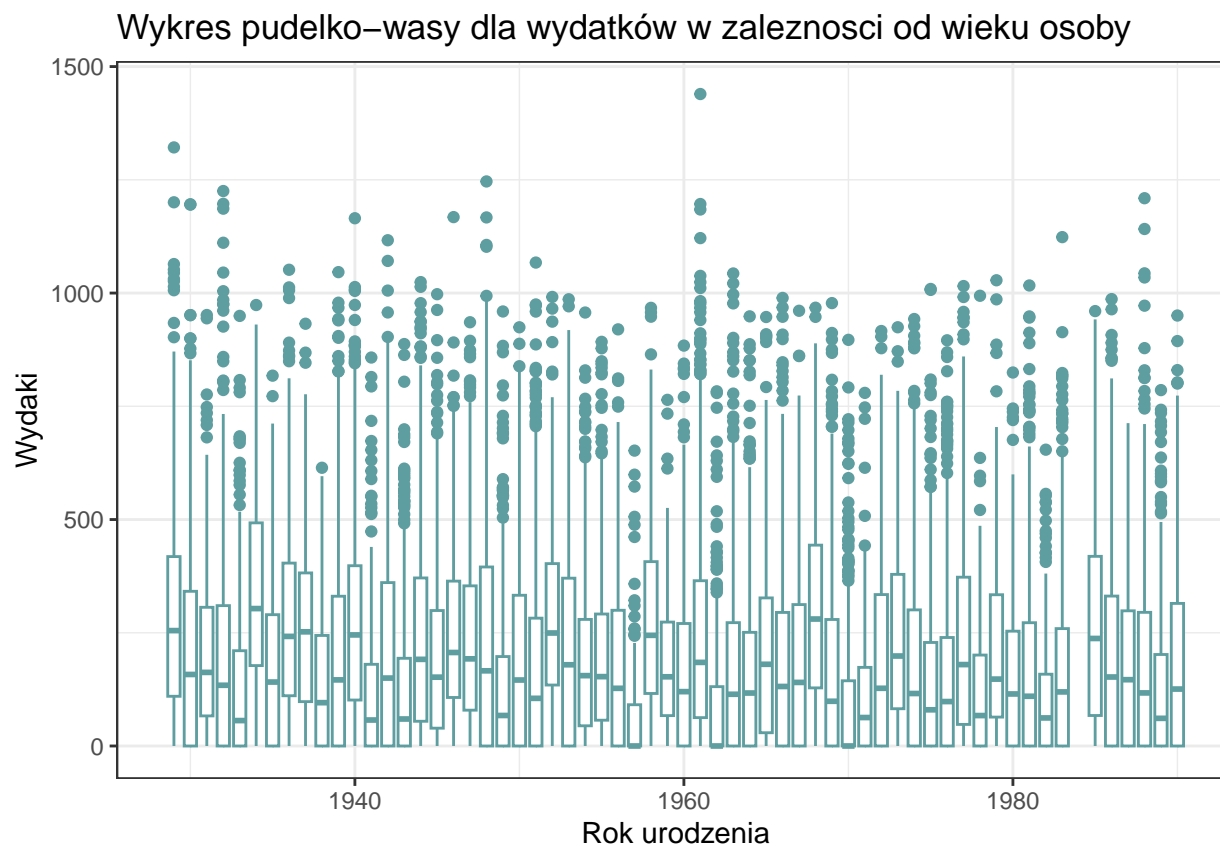
```
sd = sd(spent)
)
```

5.2 Wykres pudełko-wąsy

```
outliers_1929 <- data[data$birth_year == 1929,]$spent
outliers_1929 <- outliers_1929[outliers_1929 > user_data[user_data$year == 1929,]$upper_whisker]
outliers_1929
```

```
## [1] 1044.57 1026.36 934.00 1031.21 1013.86 1006.19 1051.57 1321.55 902.44
## [10] 1064.00 1200.39
```

```
ggplot() +
  geom_boxplot(
    data=data,
    aes(x=birth_year, y=spent, group=birth_year),
    color="cadetblue"
  ) +
  labs(
    title = "Wykres pudełko-wąsy dla wydatków w zależności od wieku osoby",
    x = "Rok urodzenia",
    y = "Wydaki",
  ) +
  theme_bw()
```

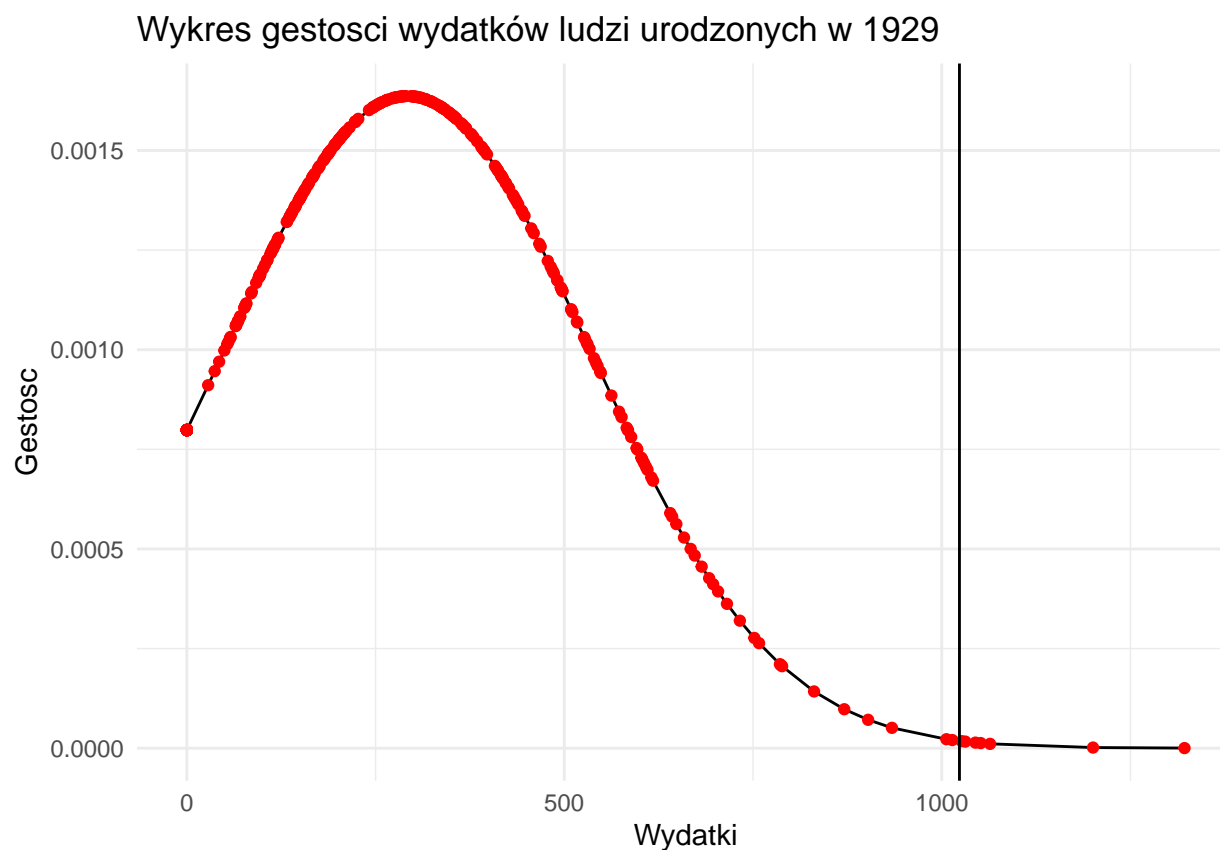

5.3 Odchylenie standardowe

```
spent = data[data$birth_year == 1929,]$spent
data_1929 = user_data[user_data$year == 1929,]
norm <- dnorm(spent, data_1929$mean, data_1929$sd)
threshold <- data_1929$mean + 3 * data_1929$sd
outliers_1929 <- spent[spent > threshold]
outliers_1929
```

```
## [1] 1044.57 1026.36 1031.21 1051.57 1321.55 1064.00 1200.39
```

```
ggplot() +
  geom_line(data=data.frame(x=spent, y=norm), aes(x, y)) +
  geom_point(data=data.frame(x=spent, y=norm), aes(x, y), color="red") +
  geom_vline(xintercept=threshold) +
  labs(
    title = "Wykres gęstości wydatków ludzi urodzonych w 1929",
    x = "Wydatki",
    y = "Gęstość"
  ) +
  theme_minimal()
```


6 Wyliczenie prawdopodobieństwa dla zmiennej

6.1 Gerenowanie prób losowych

```
x <- sort(data$birth_year)
mean_x <- mean(x)
sd_x <- sd(x)

continuous_dnorm <- dnorm(x, mean_x, sd_x)
continuous_pnorm <- pnorm(x, mean_x, sd_x)

discreet_dbinom <- dbinom(x, length(x), mean_x / length(x))
discreet_pbinom <- pbinom(x, length(x), mean_x / length(x))
```

6.2 Obliczanie prawdopodobieństwa punktowego i przedziałowego

```
x_point <- 1969
n <- last(which(x == x_point))
point <- continuous_dnorm[n]
interval <- continuous_pnorm[n]
point
```

```
## [1] 0.02009985
```

```
interval
```

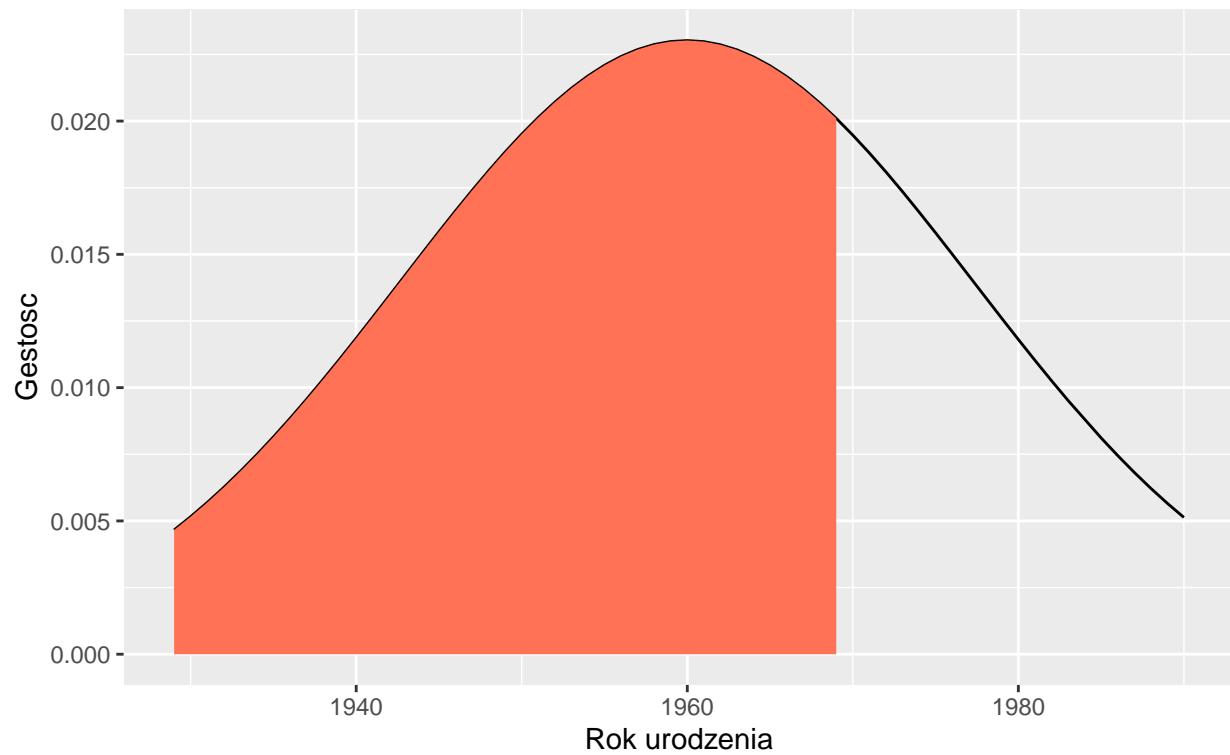
```
## [1] 0.6987881
```

6.3 Wykres ciągły

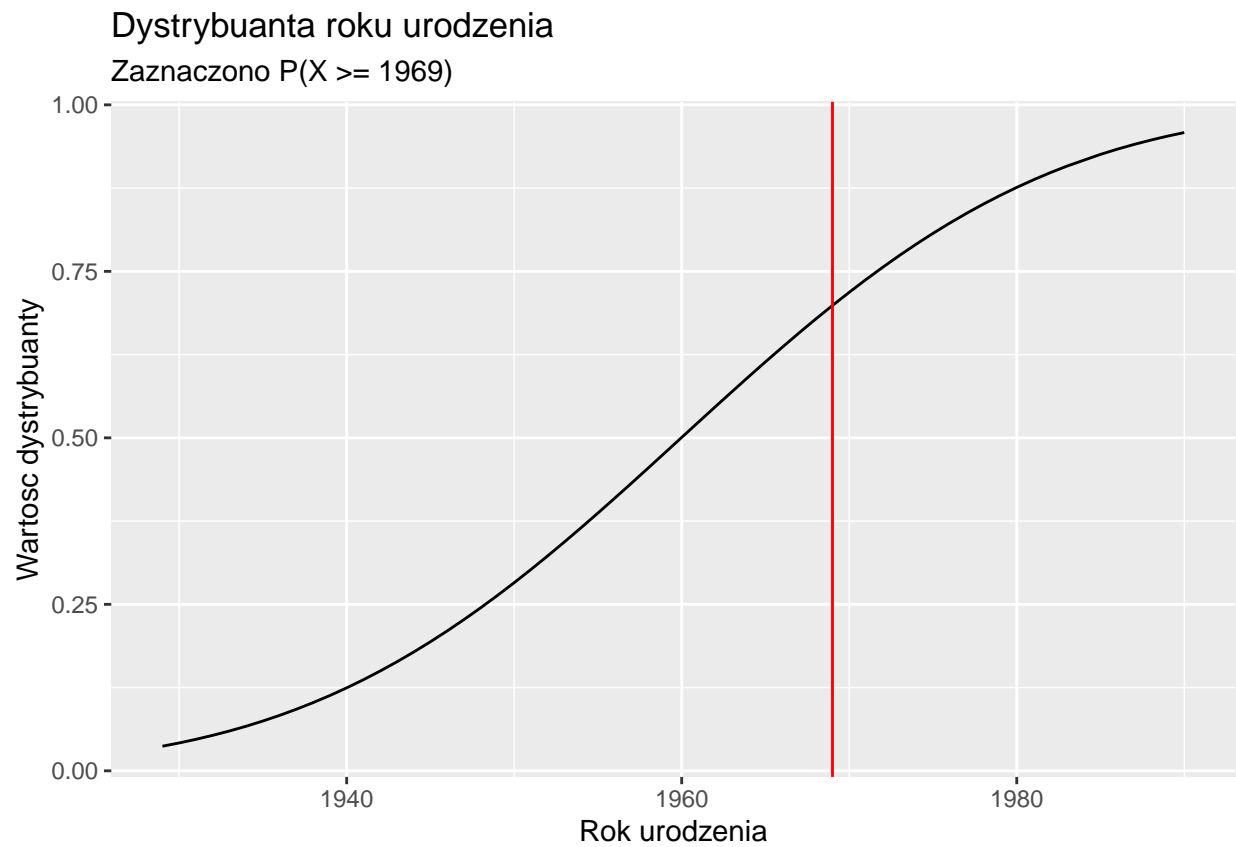
```
ggplot() +
  geom_line(data=data.frame(x=x, y=continuous_dnorm), aes(x, y)) +
  geom_polygon(
    data=data.frame(
      x=c(min(x), head(x, n), x_point),
      y=c(0, head(continuous_dnorm, n), 0)),
    aes(x, y),
    fill = "coral1"
  ) +
  labs(
    title = "Wykres gęstości roku urodzenia",
    subtitle = sprintf("Zaznaczono  $P(X \geq \%i)$ ", x_point),
    x = "Rok urodzenia",
    y = "Gęstość"
  )
```

Wykres gestosci roku urodzenia

Zaznaczono $P(X \geq 1969)$

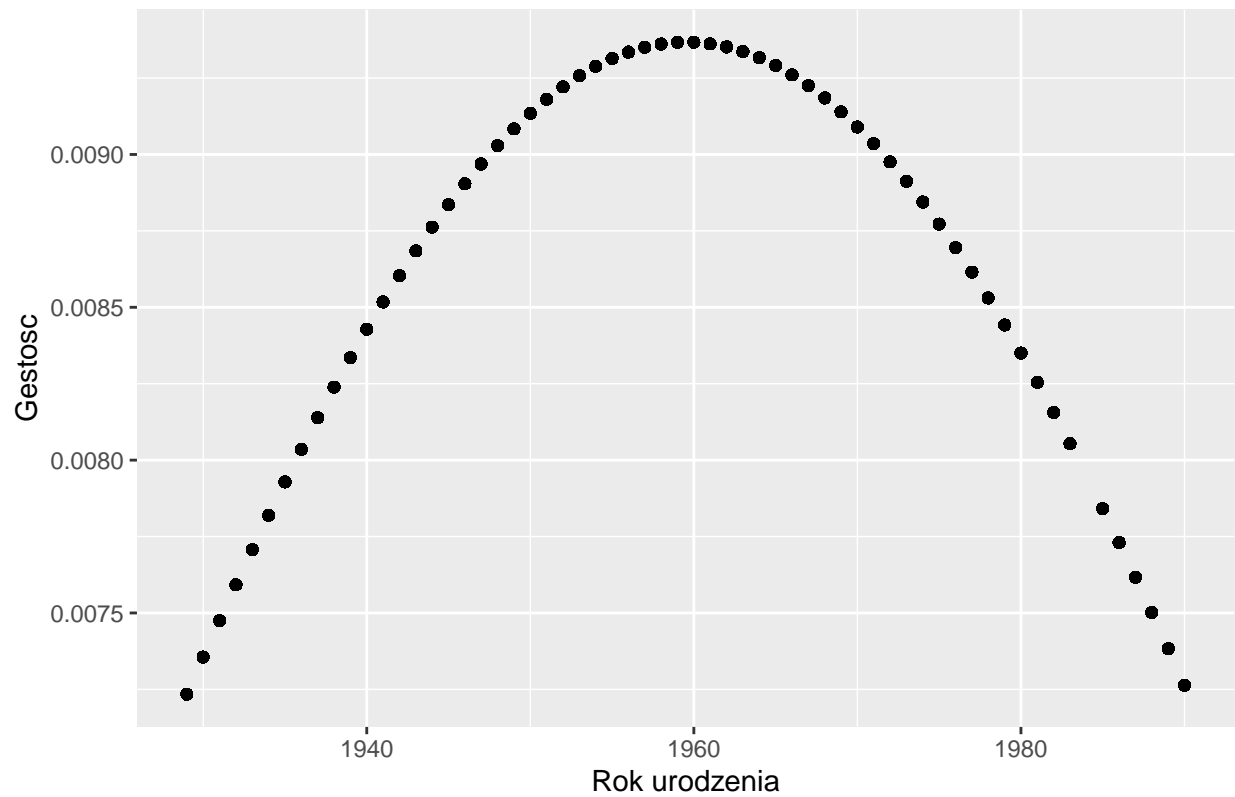
```
ggplot() +  
  geom_line(data=data.frame(x=x, y=continuous_pnorm), aes(x, y)) +  
  geom_vline(xintercept = x_point, color="red") +  
  labs(  
    title = "Dystrybuanta roku urodzenia",  
    subtitle = sprintf("Zaznaczono  $P(X \geq \%i)$ ", x_point),  
    x = "Rok urodzenia",  
    y = "Wartość dystrybuanty"  
  )
```


6.4 Wykres dyskretny

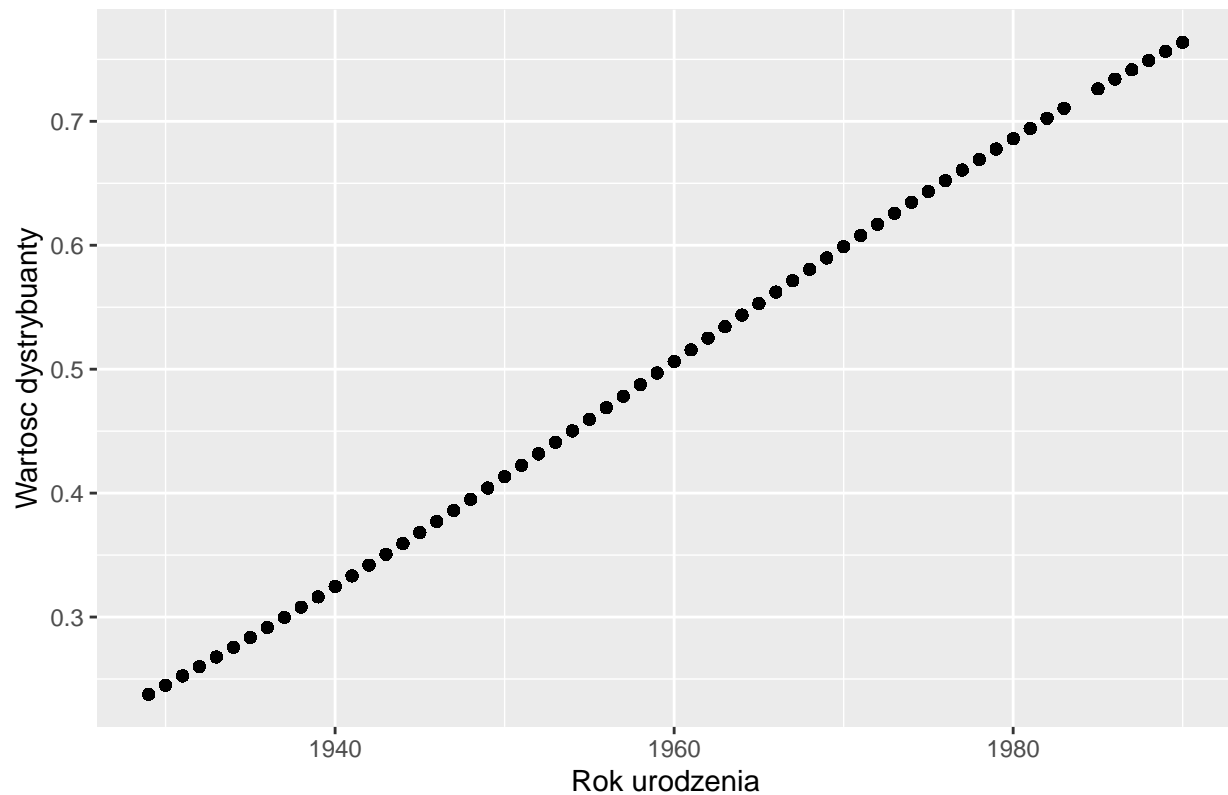
```
ggplot() +
  geom_point(data=data.frame(x=x, y=discreet_dbinom), aes(x, y)) +
  labs(
    title = "Rozkład dyskretny funkcji gęstości dla roku urodzenia",
    x = "Rok urodzenia",
    y = "Gęstość"
  )
```

Rozkład dyskretny funkcji gestosci dla roku urodzenia


```
ggplot() +  
  geom_point(data=data.frame(x=x, y=discreet_pbinom), aes(x, y)) +  
  labs(  
    title = "Rozkład dyskretny dystrybucyj dla roku urodzenia",  
    x = "Rok urodzenia",  
    y = "Wartość dystrybucyj"  
  )
```

Rozkład dyskretny dystrybuanty dla roku urodzenia

7 Macierz

```
matrix <- matrix(data$card_year) %>% cbind(data$items) %>% cbind(data$spent)
```

```
matrix_data = list(  
  dimension = dim(matrix),  
  number_of_row = nrow(matrix),  
  number_of_column = ncol(matrix),  
  sum_of_columns = colSums(matrix),  
  sum_of_first_two_row = rowSums(matrix[1:2,]),  
  sum_of_all_elems = sum(matrix))
```

```
matrix_data
```

```
## $dimension  
## [1] 26280      3  
##  
## $number_of_row  
## [1] 26280  
##  
## $number_of_column  
## [1] 3  
##  
## $sum_of_columns  
## [1] 52603560    61990  5157512
```

```
##
## $sum_of_first_two_row
## [1] 2172.81 2821.87
##
## $sum_of_all_elems
## [1] 57823062
```

8 Przedziały ufności

8.1 Zmienna numeryczna

```
x <- data$items
n <- length(x)
alpha <- 0.01
z <- qnorm(1 - alpha / 2)

x_mean <- mean(x)
x_sd <- sd(x)
x_dnorm <- dnorm(x, x_mean, x_sd)

lower_bound <- x_mean - (z * x_sd / sqrt(n))
upper_bound <- x_mean + (z * x_sd / sqrt(n))

lower_bound

## [1] 2.317891
upper_bound

## [1] 2.399765
```

8.2 Zmienna jakościowa

Przedział ufności Walda

```
cards_data <- data %>% group_by(card) %>% summarise(count = n())
n <- length(data$card)
p <- cards_data[cards_data$card == "Mastercard",]$count / n

alpha <- 0.001
z <- qnorm(1 - alpha / 2)

lower_bound <- p - z * sqrt(p * (1 - p) / n)
upper_bound <- p + z * sqrt(p * (1 - p) / n)

lower_bound

## [1] 0.3146999
upper_bound

## [1] 0.3337019
```

9 Hipotezy

9.1 Test parametryczny - średnia urodzenia to 1960

```
birth_year_data <- data$birth_year

t.test(birth_year_data, mu = 1960)

##
## One Sample t-test
##
## data: birth_year_data
## t = -0.25629, df = 26279, p-value = 0.7977
## alternative hypothesis: true mean is not equal to 1960
## 95 percent confidence interval:
## 1959.763 1960.182
## sample estimates:
## mean of x
## 1959.973
```

9.2 Test parametryczny - ludzie urodzeni w 1960 wydają więcej niż ludzie urodzeni 1970

```
spent_1960 = data[data$birth_year == 1960,]$spent
spent_1970 = data[data$birth_year == 1970,]$spent

t.test(spent_1960, spent)

##
## Welch Two Sample t-test
##
## data: spent_1960 and spent
## t = -8.3203, df = 599.52, p-value = 5.931e-16
## alternative hypothesis: true difference in means is not equal to 0
## 95 percent confidence interval:
## -152.67347 -94.36297
## sample estimates:
## mean of x mean of y
## 168.5672 292.0854
```

9.3 Test nieparametryczny 1

9.4 Test nieparametryczny 2

10 Regresja liniowa

10.1 Przygotowanie danych

Powtórzony kod z wykresu liniowego

```
user_data <- data[data$custid == "8257-BKBEDP-MRF",]

month_numeric <- c("January", "February", "March", "April", "May", "June", "July", "August", "September")

month <- match(user_data$month, month_numeric)
```



```

user_date_spent = data.frame(
  year = user_data$year,
  month = month,
  spent = user_data$spent
)

sorted_user <- user_date_spent[order(user_date_spent$year, user_date_spent$month),]

sorted_user$spent <- cumsum(sorted_user$spent)
data_length = length(sorted_user$spent)

# Obliczanie regresji liniowej
x <- seq(from=1, to=data_length)
model <- lm(sorted_user$spent ~ x)
y <- model$coefficients[2] * x + model$coefficients[1]

```

10.2 Wykres

```

ggplot() +
  geom_point(
    data=sorted_user,
    aes(x = seq(from=1, to=data_length), y = spent),
    size = 0.7
  ) +
  geom_line(
    data=data.frame(x=x, y=y),
    aes(x = x, y = y),
    color = "blue"
  ) +
  scale_x_continuous(
    breaks= seq(from=1, to=data_length, by=5),
    labels=c(paste(rep(2007, 12), month_numeric, sep="-"), paste(rep(2008, 12), month_numeric, sep="-"))
  ) +
  labs(
    title = "Wydatki użytkownika 8257-BKBEDP-MRF\newzględem czasu (regresja liniowa)",
    subtitle = sprintf("A = %.02f, B = %.02f", model$coefficients[2], model$coefficients[1]),
    x = NULL,
    y = "Sumaryczne wydatki"
  ) +
  theme(axis.text.x = element_text(angle = 30, hjust = 0.5, vjust = 0.5))

```

Wydatki użytkownika 8257-BKBEDP-MRF
względem czasu (regresja liniowa)

$A = 297.09$, $B = 523.09$

